

Yhä oudompia väestörakenteita odotettavissa

■ Pekka Myrskylä

Muuttoliike ja menneet väestötapahtumat ovat muovanneet joidenkin kuntien väestöpyramidit sienen muotoisiksi.

Suurten ikäluokkien liikkeet aina huomataan

Sodanjälkeisessä Suomessa asutus perustui suurelta osin maanviljelyyn ja oli sen vuoksi leviittäytyneenä laajalti. Asuttua aluetta vielä laajennettiin jakamalla maata rintamamiehille ja luovutetusta Karjalasta evakoiduille siirtolaisille. Nämä perheet synnyttivät Suomen historian suurimmat ikäluokat ja suurelta osin juuri maaseudulle. Vuoden 1960 tienoilla Suomen asutus oli leviittäytynyt laajimmilleen, kun miltei puolet suomalaisista asui haja-asutusalueilla.

Suuret ikäluokat koulutettiin selvästi paremmin kuin heitä edeltävät ikäluokat. 1960-luvun puolivälin jälkeen niin koulutusta saaneet kuin siitä vaille jääneet alkoivat hakeutua työelämään. Pientilat eivät kyenneet elättämään aikuistuvia lapsiaan vaan työ oli haettava muualta, Etelä-Suomesta tai Ruotsista. Suomessa työvoiman kysyntä oli nopeasti vähentynyt, mutta Ruotsissa kasvanut. Sen teollisuudelle kelpasivat yhtälailla koulutetut kuin kouluttamattomatkin, ja palkkaa maksettiin lähes kaksin verroin Suomeen verrattuna. Väkeä lähti miltei kylittäin. Vuosina 1969 ja 1970 siirtolaisuus vähensi Suomen väkilukua yli 50 000 hengellä kahdessa vuo-

nessa, eniten suuria ikäluokkia. Siirtolaisuusvirta laantui vasta 1970-luvun jälkipuoliskolla.

Ruotsiin muuton lisäksi maaseutukuntien väestöä vähensi muutto suuriin kaupunkiin Helsinkiin, Turkuun ja Tampereelle. Kasvusta saivat osansa myös Oulun, Kuopion, Joensuun, Rovaniemen, Lappeenrannan ja Kotkan seudut. Kasvualueita oli selvästi enemmän kuin tänään, jolloin muuttovoittoa saavat enää muutamia suuret keskukset.

Eläkkeelle siirtyessään suuret ikäluokat vielä kerran horjuttavat sosiodemografista tasapainoa, vaikka siirtolaisuus ja kuolevuus ovatkin niiden suuruutta jo melkein neljänneksellä kaventaneet. Ilman tätä vähenemää olisivat nykyiset työttömyys- ja huomisen eläkeläisongelmat vieläkin pahempia.

Opiskeleva ja työelämää aloittava nuoriso muuttaa vilkkaimmin

Tilastokeskus julkisti uuden väestöennusteensa lokakuussa 2001. Sen pohjalta on käyty keskustelua eri alueiden tulevaisuuden näkymistä. Lähinnä mielenkiinto on kohdistunut muuttoliikkeeseen ja sen kielteisiin vaikutuksiin niin tappio- kuin voittoalueiden kannalta. Muuttoliikkeen on vilkastunut 1980-luvun

loppuun verrattuna, jolloin maakuntien välinen muuttoliike väheni poikkeuksellisesti ja juuri ennen lamaa sen nettovaikutukset vähenivät selvästi.

1990-luvulla tapahtui muuttoliikkeen kannalta ainakin kaksi merkittävää asiaa. Uusi kotikuntalaki antoi yli puolelle miljoonalle opiskelijalle mahdollisuuden ottaa opiskelupaikkakuntansa kotipaikkakseen heti peruskoulun tai lukion jälkeen. Uudistus nosti yliopistokaupunkien tilastoidut muuttovoitot aivan uudelle tasolle varhentaessaan pysyvästi opiskelijoiden tilastoitua lähtömuuttoikää. Kun 1970-luvulla 20–24-vuotiaat olivat ahkerimpia muuttajia, 1990-luvulla 20-vuotiaat muuttivat eniten. Opiskelijat saivat muuttaa 1960- ja 1970-lukujen taitteessa vasta tutkinnonsuorituksen jälkeen. Tämän vuoksi muuttoliikkeen nykyistä suuruutta ja väestöllisiä vaikutuksia on hankala verrata suurten ikäluokkien muuttoaaltoihin.

Toinen merkittävä asia oli laman jälkeisen työpaikkakasvun keskittyminen muutamalle harvalle seudulle, kun samaan aikaan maan itä- ja pohjoisosissa työn tarjonta jatkoi vähenemistään. Kasvuseuduilla työpaikat vähenivät laman takia vain kolmen, neljän vuoden ajan, mutta Itä- ja Pohjois-Suomessa väheneminen jatkui 7–9 vuotta.

Lama keskitti työpaikkoja

Suuri osa muutoista tapahtuu edelleenkin työpaikkojen ohjaamana. Työmahdollisuudet alkoivat ensiksi elpyä informaatio- ja teknologiasektorilla, varsinkin elektroniikkateollisuudessa. Pääosa näiden alojen työpaikoista on keskittynyt muutaman yliopistokaupungin —

Helsingin, Tampereen, Oulun ja Jyväskylän — läheisyyteen. Elektroniikkateollisuus kasvaa yliopistokaupunkien ulkopuolella oikeastaan vain Salon ja Lohjan, ehkä myös Seinäjoen ja Jämsän seuduilla.

Suomen maataloudesta katosi 1990-luvun aikana lähes puolet työpaikoista (82 000 työpaikkaa). Suuri osa menetetyistä työpaikoista oli Itä- ja Pohjois-Suomessa. Länsi- ja Etelä-Suomessakin maatalouden työpaikat kyllä vähenivät, mutta näillä alueilla syntyi vähennystä kompensoivia teollisuustyöpaikkoja. Parhaiten pärjäsivät ne kaupunkiseudut, joista maatalous oli kadonnut jo ennen lamaa. Silloin kasvu näkyi heti alueen kokonaistyöpaikkojen nettolisäyksenä, kuten tapahtui Helsingin, Tampereen ja Oulun seuduilla.

Lamakaudella oli useitakin muuttoliikettä hillitseviä vaikutuksia. Työmarkkinat jäykistyivät yksisuuntaiseksi poistumaksi työstä työttömyyteen. Edes eläkkeelle ja äitiyslomille lähtijöiden tilalle ei palkattu uusia työntekijöitä. Rakennustuotanto romahti eikä asuntoja ollut tarjolla niillekään, joilla olisi ollut varaa ostaa. Työnsä menettäneillä tai suoraan opiskelusta työttömäksi joutuneilla ei varoja ollutkaan. Lisäksi monet niistä, jotka asuntokauppa yrittivät, menettivät rahansa sietämättömissä kahden asunnon loukuissa. Noin 400 000:lla kasvanut työttömien joukko piti ostovoimaa ja asuntojen kysyntää alhaisena ja samalla muuttoliikkeen aisoissa.

Opiskelijoilla ja tutkinnonsuorittajilla oli parhaat työmarkkinat aivan opiskelupaikan läheisyydessä — enää ei syntynytkään paluumuuttoa Lapin, Kainuun tai Itä-Suomen kaupunkeihin. Informaatiosektorin kasvu lisäsi pal-

velutyöpaikkojen kasvua kasvukeskuksissa. Niissä positiivinen kierre voimistui edelleen.

Suuret ikäluokat vihdoin vakiintuneet

Ennusteen mukainen alueittainen väestön rakenne heijastelee monia lähihistorian ominaispiirteitä. Ensinnäkin suurten ikäluokkien siirtyminen väestöpyramidien vanhimpiin ikäluokkiin vaikuttaa kaikilla alueilla. Vuonna 2001 suuret ikäluokat, joilla tarkoitetaan tässä vuosina 1945–1949 syntyneitä, olivat jo 51–55-vuotiaita ja vuonna 2030 he ovat 81–85-vuotiaita.

Väestökatoalueilla suuret ikäluokat ovat kovasti huppenneita. Ensinnäkin maassamuutto on tuonut niitä suurten kaupunkien ympäristökiintiin. Esimerkiksi Vantaalla ja Kirkkonummella väkiluku on vuodesta 1951 yhdeksänkertaistunut, mutta pahimmilla tappioalueilla väkiluvut ovat pudonneet kolmannekseen. Lisäksi 1960- ja 1970-lukujen Ruotsin siirtolaisuus vei suurista ikäluokista suuren osan. Nyt suurista ikäluokista on koko maassa jäljellä 70–75 prosenttia, mutta tappioalueilla ei enää puoltakaan.

Tämä ikääntynyt joukko ei tuota ennustajille enää yllätyksiä — elämä on lopulta vakiintunut. Ikäryhmään ei tule enää siirtolaisia, eikä siitä myöskään enää lähdetä siirtolaisiksi, mitä nyt jotkut talviksi Espanjaan. Maassamuuttajiksikaan he enää harvoin ryhtyvät — silloinkin yleensä vain asuinkunnan sisällä, lähemmäs palveluja.

Tänä syksynä on julkaistu tutkimuksia, joiden mukaan monella eläkkeelle siirtyvällä on haluja ja aikomuksia muuttaa entiselle kotiseudulle. Tilastojen mukaan

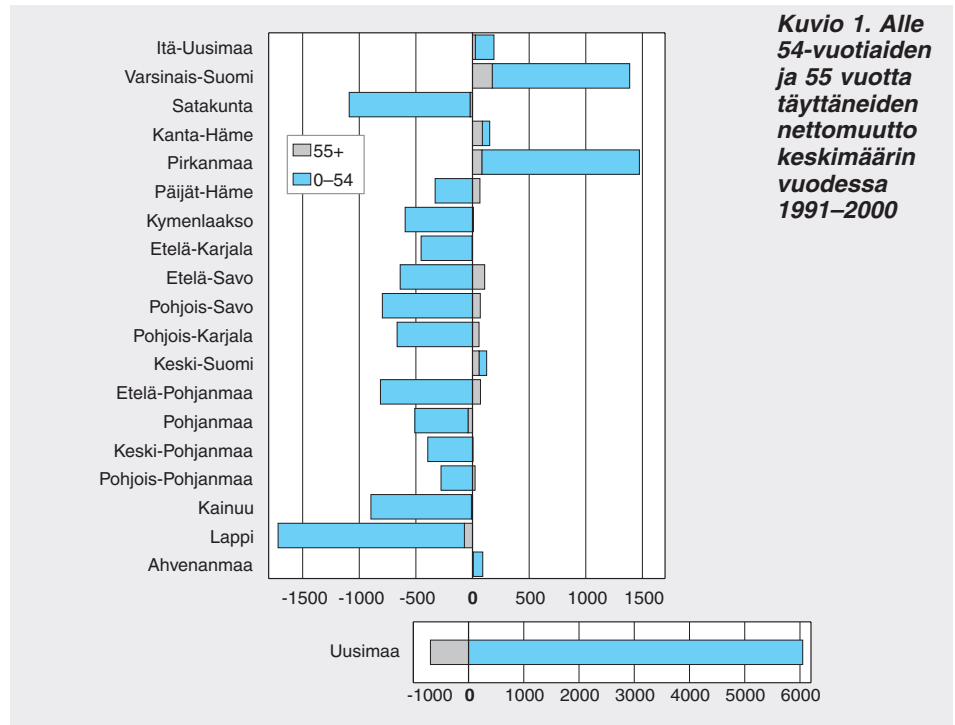
ikäntyneiden muutto ei kuitenkaan näytä olevan vilkastumassa. Tilastoissa ilmiö näkyy hienoisen akanvirtana, jolla ei toistaiseksi ole suurta määrällistä vaikutusta maakuntien väestömääriin (kuvio 1). Uusimaa menettää keskimäärin 700 yli 55-vuotiasta, mutta voittaa 6 000 nuorempaa vuodessa. Lapissa ja Kainuussa on ikääntyneidenkin ryhmässä muuttotappiota. Saimaan ja Päijänteen ympärysmakunnat näyttävät hienokseltaan voittavan ikääntynyttä väestöä, vaikka kokonaisuudessaan niiden muuttotaseet ovatkin vahvasti negatiivisia. Ehkä syynä ovat juuri jotkin suuret kesämökkikunnat, joihin muuttaa jonkin verran eläkeläisiä, esimerkiksi Mäntyharju ja Hirvensalmi.

Elinajan kehitys on ollut hyvin vakaalla uralla. Yleensä kuolleisuus on alentunut hieman ennustettua nopeammin. Nytkin voidaan uskoa, että yli 50-vuotiaita koskevat ennusteluvut ovat joko oikeita tai korkeintaan hieman varovaisia. Toisin sanoen tulevaisuudessa vanhusväestöä voi olla ennustettua enemmän.

Lasten kasvattamot, yksinäisten alueet ja väestökatoalueet

Millaisiksi alueittaiset väestörakenteet sitten muodostuvat parin seuraavan vuosikymmenen kuluessa? Jaan alueet karkeasti neljään ryhmään aikaisempien muuttoliike- ja syntyvyyserojen perusteella.

1 Lapsiperhealueet. Muuttovoittoa saavat kunnat, joissa on myös aika paljon lapsia (esimerkiksi Espoo, Kirkkonummi, Kangasala, Kaarina, Kempele, Jyväskylän maalaiskunta).

- 2 Yksinäisten tuloalueet. Muuttovoittoa saavat kunnat, joihin lapsiperheet eivät jää asumaan. Väestössä paljon opiskelijoita, perheettömiä sinkkuja ja vanhuksia, syntyvyys on alhainen (esimerkiksi Helsinki, Turku).
- 3 Väestökatoalueet. Jatkuvaa muuttotappiota saaneet kunnat, joissa syntyvyys on alhainen, suurimmat ikäryhmät yli 70-vuotiaita eläkeläisiä (esimerkiksi Lapin, Kainuun ja monet Itä-Suomen kunnat).
- 4 Lasten kasvattamot. Muuttotappiota tai joskus myöskin muuttovoittoa saaneet kunnat, joissa syntyvyys on korkea (lähinnä Pohjanmaan ja Lapin kuntia).

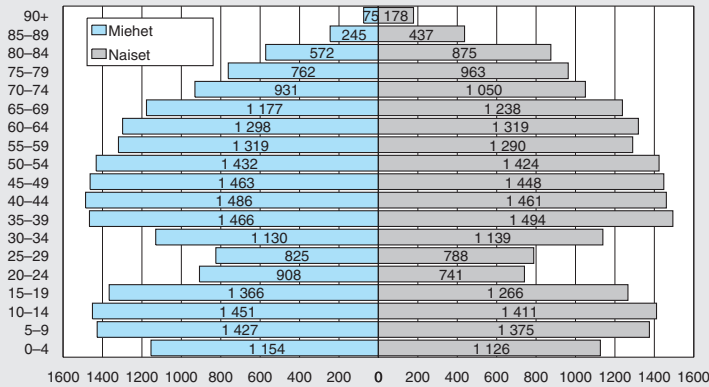
Ensimmäisen ryhmän kunnat ovat usein kaupunkien ympäryskuntia, joihin muuttaa varsinkin opiskelunsa päättäneitä nuoria perheitä. Heillä on jo työtä ja perhe alullaan. Muuton motiivina on väljempien asunto-olojen tavoit-

telu. Näitä kuntia on kaikkien suurten yliopistokaupunkien (Helsingin, Tampereen, Turun, Oulun, Jyväskylän) ympäristössä. Väestöpyramidi pullistelee lasten ja perheellisten aikuisten ikäluokissa. Sellaisesta käy esimerkiksi vaikka Tuusula (kuvio 2).

Toisen ryhmän kuntia ovat usein suuret kaupungit: Helsinki, Turku ja Tampere, joihin tullaan opiskelun aloitusvaiheessa ja joista sitten perheellistymisvaiheessa muutetaan pois. Näiden kuntien väestöpyramidi pullistelee juuri 20–24-vuotiaiden luokassa. Vanhemmassa väestössä paljon sinkkuja ja eläkeläisiä. Syntyvyys on yleensä alhainen ja siksi lapsi-ikäluokat ovat pieniä (kuvio 3).

Kolmannen kuntaryhmän kunnat ovat vaikeimmassa asemassa: niissä on jäljellä lähinnä eläkkeelle siirtynyttä maatalousväestöä. Maataloudessa toimineet suurten ikäluokkien jäsenethän pysyivät kotikunnissaan useammin kuin

Kuvio 2.
Tuusulan
väestörakenne
2030

muiden toimialojen väestö. Vasta viime vuosikymmeninä nuoremmat sukupolvet ovat alkaneet muuttaa muualle näistä kunnista ja pienentyneiden ikäluokkien synnyttämät lapsi-ikäluokat ovat edelleen pienentyneet. Tällaisten kuntien väestöpyramidit ovat kuin ohutjalkaisia sieniä. Näitä kuntia on valitettavan suuri osa Lapin, Kainuun ja Itä-Suomen kunnista. Niissä on jokaista 0–4-vuotiasta kohden kolme neljä 70–74-vuotiasta. Esimerkkinä on Savukoski (kuvio 4).

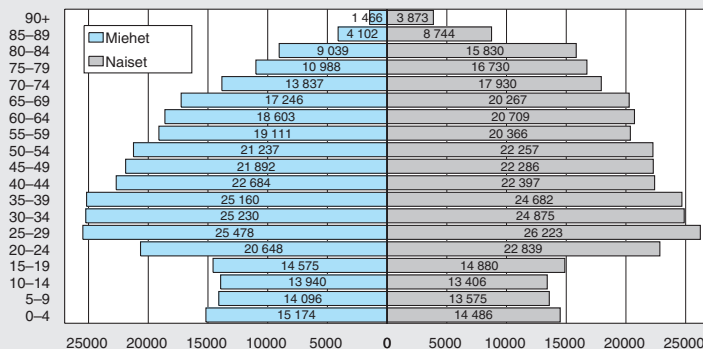
Neljäs selvästi erottuva kunta-ryhmä on Pohjois-Pohjanmaalla, jossa poikkeuksellisen korkea syntyvyys ja riittävän vahvat äiti-ikäluokat pitävät väestöpyramidin vielä selkeästi pyramidi-muodossa: lapsi-ikäluokat ovat ikäluokista suurimpia. Näin on esimerkiksi Oulunsalossa (kuvio 5).

Näissäkin kunnissa tapahtuu suuri väestökato, kun nuoriso lähtee opiskelemaan. Tällä hetkellä korkean asteen oppilaitosten sijainti ohjaa voimakkaasti nuorison muuttoliikettä. Samanlainen 20–24-vuotiaiden kuristuma on havaittavissa monilla kasvualueilla, jos niillä ei ole omia korkean asteen oppilaitoksia. Sellaisetkin vahvasti kasvavat kunnat kuin Vantaa, Tuusula, Lohja ja Salo menettävät nuoriaan yliopistokaupunkeihin.

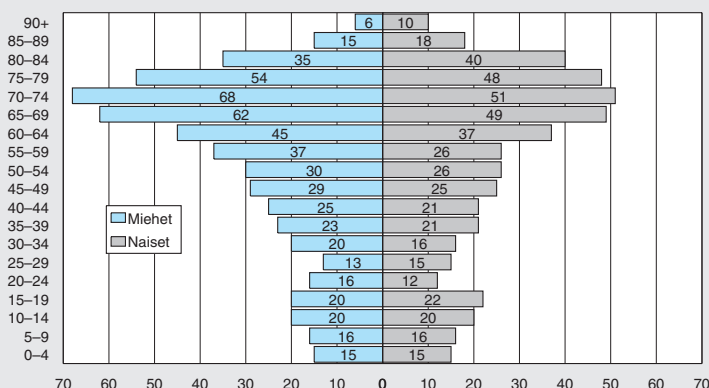
Odotettavissa ukkoutumista

Ennustekaudella enää viiden maakunnan väkiluvut kasvavat, nimittäin Uudenmaan, Itä-Uudenmaan, Varsinais-Suomen, Pirkanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan. Työikäisten (15–64-vuotiaiden) määrä kasvaa vain Uudellamaalla ja Itä-Uudellamaalla. Lasten määrä kasvaa vain Uudel-

Kuvio 3.
Helsingin
väestörakenne
2030

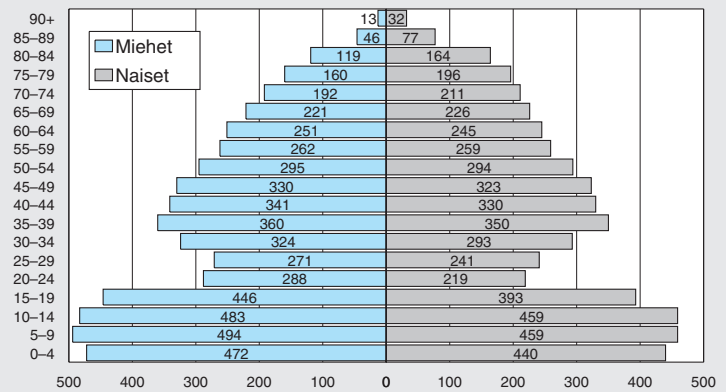
Kuvio 4.
Savukosken
väestörakenne
2030

lamaalla. Kaikissa muissa maakunnissa lasten ja työikäisten määrä vähenee. Eläkeläisten (65 vuotta täyttäneiden) määrä sen sijaan kasvaa kaikissa kahdessa-kymmenessä maakunnassa, eniten muuttotappiomaakunnissa.

Väestörakenteen muutosta kuvaavat luvut ovat hurjia: Pohjois-Savossa työikäisten ja lasten määrä vähenee melkein 60 000:lla, mutta eläkeikäisten määrä kasvaa 25 000:lla (taulukko 1). Lapissa lasten ja työikäisten määrä vähenee 50 000:lla ja 65-vuotta täyttäneiden määrä kasvaa 20 000:lla. Lapin ja Savon työikäisten vähenemä on kaksinkertainen verrattuna Varsinais-Suomeen (–26 000) ja Pirkanmaahan (–23 000), eläkeikäisten määrä kasvaa kummasakin yli 50 000:lla. Korkeimmalle eläkeikäisten osuus nousee Kainuussa (34,8 prosenttiin), vä-

Kuvio 5.
Oulunsalon
väestörakenne
2030

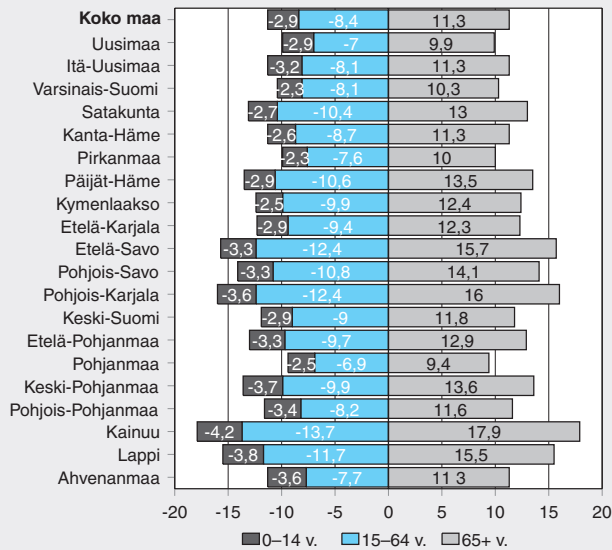
hiten heitä on Uudellamaalla (21,7 prosenttia).

Suhteellisesti suurimmat muutokset tapahtuvat Kainuussa, jossa eläkeikäisten osuus kasvaa 18 ja työikäisten määrä vähenee 14

prosenttiyksikköä (kuvio 6). Pohjois-Karjalassa muutos on samaa luokkaa. Pohjanmaalla ja Uudellamaalla on edessä paljon vähäisempi rakennemuutos: eläkeikäisten osuus kasvaa 10 ja työ-

Taulukko 1. Väestörakenteen muutos 2000–2030 maakunnittain

	Yhteensä	0–14	15–64	65+	0–14	15–64	65+
					%	%	%
Koko maa	109 448	–131 011	–371 469	611 928	15,2	58,5	26,3
Uusimaa	270 996	4 562	79 699	186 735	15,5	63,2	21,3
Itä-Uusimaa	15 132	–367	1 452	14 047	16,7	57,6	25,7
Varsinais-Suomi	27 444	–6 026	–20 027	53 497	14,9	58,5	26,6
Satakunta	–23 062	–9 585	–37 387	23 910	14,3	55,3	30,4
Kanta-Häme	241	–4 215	–14 304	18 760	15,3	56,2	28,5
Pirkanmaa	28 698	–6 135	–17 139	51 972	15,0	59,3	25,7
Päijät-Häme	–4 048	–6 221	–23 196	25 369	14,4	56,3	29,3
Kymenlaakso	–14 822	–6 685	–26 869	18 732	14,0	55,9	30,1
Etelä-Karjala	–9 714	–5 211	–18 405	13 902	13,4	56,5	30,2
Etelä-Savo	–25 788	–8 829	–34 210	17 251	13,1	52,2	34,7
Pohjois-Savo	–33 238	–13 083	–45 494	25 339	14,4	54,8	30,8
Pohjois-Karjala	–26 889	–10 004	–35 506	18 621	14,1	53,1	32,8
Keski-Suomi	–6 460	–8 496	–27 326	29 362	15,2	57,4	27,4
Etelä-Pohjanmaa	–23 354	–9 953	–31 575	18 174	15,3	54,1	30,6
Pohjanmaa	–12 164	–6 337	–18 890	13 063	16,1	57,2	26,7
Keski-Pohjanmaa	–8 422	–4 004	–11 678	7 260	16,3	55,0	28,7
Pohjois-Pohjanmaa	3 910	–11 621	–27 612	43 143	18,1	57,8	24,2
Kainuu	–21 156	–6 596	–23 274	8 714	13,3	51,9	34,8
Lappi	–29 468	–11 518	–38 670	20 720	14,7	54,9	30,5
Ahvenanmaa	1 612	–687	–1 058	3 357	15,0	57,3	27,7

Kuvio 6.
Väestörakenteen muutos 2000–2030 maakunnittain (%)

ikäisten määrä vähenee 7 prosenttiyksikköä.

Kun miesten elinikä kasvaa, miesten ja naisten määrät vanhoissa ikäluokissa tasapainottuvat. Syrjäseutujenkin eläkeläisistä lähes puolet on miehiä osittain siksi, että muuttoliike on vienyt niistä enemmän naisia kuin miehiä. Varsinkin vanhojen miesten määrät moninkertaistuvat: joissakin kunnissa 70–79-vuotiaiden määrä lähes nelinkertaistuu ja yli 80-vuotiaiden miesten määrät kasvavat jopa 6–9-kertaisiksi nykytasoon verrattuna (ks. taulukko 2). Vanhojen naisten määrät ”vain” kolmin- tai nelinkertaistuvat. Ukkoutuvista kunnista moni on jonkin suuren kaupungin läheisyydessä, joihin on kertynyt

Taulukko 2. Väestörakenteen muutosindeksi vuonna 2030 eräissä kunnissa (2000=100)

	Miehet					Naiset						
	Yht.	0–19	20–59	60–69	70–79	80+	Yht.	0–19	20–59	60–69	70–79	80+
10 kuntaa, joissa vanhojen miesten osuus kasvaa eniten												
Koko maa	103	86	87	145	195	339	102	86	86	133	148	202
Oulunsalo	128	112	112	223	414	989	131	113	112	216	407	535
Kempele	130	115	111	203	442	984	132	115	110	204	376	589
Piippola	87	67	67	129	182	783	85	64	81	114	108	134
Masku	121	98	101	179	324	742	117	97	96	178	214	355
Vantaa	121	105	105	186	307	734	122	102	101	181	268	461
Pornainen	150	116	130	278	411	700	148	116	127	318	258	323
Ylöjärvi	111	94	92	184	274	685	112	94	93	166	216	387
Kerava	114	90	96	202	320	676	115	88	91	193	263	412
Utsjoki	118	66	99	170	259	667	106	68	84	156	212	269
Pyhäranta	96	82	73	127	217	646	99	83	82	115	153	232
10 kuntaa, joissa vanhojen miesten osuus kasvaa vähiten												
Längelmäki	97	110	69	109	173	163	99	93	91	108	96	150
Särkisalo	86	66	80	96	96	162	93	82	95	82	98	113
Uusikaarlepyy	80	65	72	100	129	158	78	70	68	96	104	101
Luhanka	67	66	57	63	80	158	68	77	60	59	60	107
Velkua	117	59	90	344	312	157	131	82	91	457	233	214
Suodenniemi	79	55	65	129	121	155	75	62	66	100	86	90
Oravainen	88	80	80	119	99	151	86	85	79	90	98	99
Isojoki	78	74	56	105	120	149	81	76	71	113	83	100
Vöyri	97	99	84	120	118	147	93	110	86	99	89	84
Närpiö	68	54	55	97	101	139	71	57	59	91	90	115

poikkeuksellisen runsaasti suurten ikäluokkien väkeä (Oulunsalo, Kempele, Masku, Vantaa, Ylöjärvi, Kerava).

Vanhusväestön kasvu on vähäisintä niissä pienissä, muuttotappioita kärsineissä kunnissa, joista suuret ikäluokat muuttivat pois jo 1970-luvulla. Niissä vanhusväestön määrä korkeintaan kaksinkertaistuu.

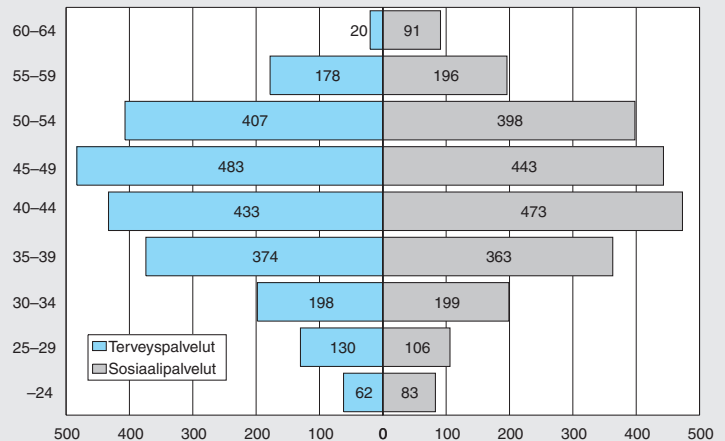
Palvelutyövoimakin vanhenee

Vanukset, varsinkin yli 80-vuotiaat kuluttavat paljon sosiaali- ja terveyspalveluja. Tarpeeseen vaikuttaa tietenkin se, kuinka hyväkuntoisina he pysyvät, mutta sosiaali- ja terveyspalvelujen kysyntä kasvaa joka tapauksessa. Osin työvoimapulaa helpottaa se, että alle 15-vuotiaiden määräkin vähenee 130 000:lla ja näin ollen lastenhoito sitoo tulevaisuudessa nykyistä vähemmän henkilökuntaa. 65 vuotta täyttäneiden määrä kasvaa samaan aikaan 610 000:lla henkilöllä, kun työikäisen väestön määrä vähenee 370 000:lla. Vaikka työn tuottavuus paranee myöskin sosiaalitoimessa ja terveydenhoidossa, ala joutuu kovaan kilpailuun työvoimasta voidakseen tarjota palveluja kysynnän kasvua vastaavasti.

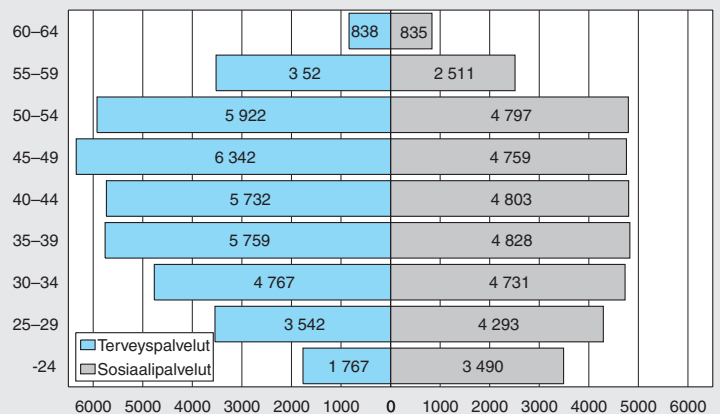
Vähenevästä työvoimasta ovat kiinnostuneet kaikki alat — varsinkin ne, joiden kasvu on voimakasta. Alueiden välinen kilpailu kiristyy, mutta niin tekee myöskin toimialojen välinen kilpailu maakuntien sisällä.

Kuinka kasvava vanhusväestö saadaan hoidetuksi erityisesti muuttotappioalueilla? Sosiaali- ja terveysalan henkilökunta on niissä ikääntynyttä eikä nuoria palkattu varsinkaan 1990-taloustalouksissa. Monissa kunnissa

Kuvio 7.
Sosiaali- ja terveysalalla työskentelevien ikärakenne Kainuussa 1999

Kuvio 8.
Sosiaali- ja terveysalalla työskentelevien ikärakenne Uudellamaalla 1999

jopa puolet alan henkilökunnasta siirtyy eläkkeelle seuraavien kymmenen vuoden aikana. Kykenevätkö kunnat houkuttelemaan poismuuttaneita nuoriaan takaisin Lappiin, Kainuuseen, Savoona ja Karjalaan — sosiaali- ja terveysalan raskaisiin ja usein heikosti palkattuihin töihin? Esimerkiksi Kainuussa sosiaali- ja terveysalalla työskentelee noin 1 300 henkilöä, jotka ovat täyttäneet 50 vuotta. He kaikki ovat 10 vuoden kuluttua eläkkeellä. Alle 35-vuotiaita on töissä vain 800. (Kuvio 7.)

Toisin kuin Kainuussa, Uudellamaalla sosiaali- ja terveysalan työntekijöiden ikärakenne on verrattain tasapainoinen, jopa alle 25-vuotiaita on työssä enemmän kuin 55–59-vuotiaita (kuvio 8). Kaikkialla muualla ongelmiin törmätään jo ehkä tämän vuosikymmenen kuluessa. □

Kirjoittaja työskentelee projektipäällikkönä vuoden 2000 väestölasikennassa.

Artikkelin tilastotiedot ovat peräisin Tilastokeskuksen uusimmasta kunnittaisesta väestöennusteesta (Väestöennuste kunnittain 2001–2030, Väestö 2001:10, Helsinki 2001) sekä työssäkäyntitilaston lopullisesta aineistosta vuodelta 1999.